

**Nr 71.**

Av herr **Vigelsbo m. fl.**, *angående utredning av möjligheterna att genom lagstiftning begränsa och råda bot på missförhållanden inom den s. k. agenthandeln.*

Förmedlingen av varor från tillverkare till förbrukare ombesörjes till största delen av den bofasta handeln. Företagen inom densamma äro som regel anslutna till olika organisationer, vilka sträva att skapa och vidmakthålla sunda affärsseder. Värdefulla insatser på detta område ha gjorts av jordbrukets föreningsrörelse, köpmannasammanslutningarna och konsumentkooperationen. De tendenser i upplösande riktning, som kunnat iakttagas under krisåren, få antagas vara av mera tillfällig natur. När varutillgången blir rikligare och förhållandena mera normala, torde organisationerna åter få ett bättre grepp över dem av medlemmarna, som överträtt gällande bestämmelser på ena eller andra sättet.

Man kan konstatera, att den allmänna detaljhandeln i stort sett är tillfredsställande ordnad och att förekommande missförhållanden som regel klaras upp genom organisationernas medverkan. Vid sidan om dessa fasta affärer finnes emellertid en annan handelsverksamhet, där varje slag av kontroll saknas och inom vilken mer eller mindre förkastliga metoder användas. Vi avse den på åtskilliga platser starkt florerande agentverksamheten, i vilken ofta äro engagerade personer, som tillämpa allt annat än sunda affärsprinciper. Därutöver sakna i många fall dessa agenter och de firmor de uppgiva sig representera tillgångar, så att de icke kunna gälda eventuella skadestånd, som kunna utdömas på grund av rena bedrägerier. Kännetecknande för agentverksamheten är vidare att densamma i stor utsträckning förläggas till mera avsides liggande bygder, där kontrollen är mindre än i tätorterna och där risken för åtal följaktligen också är mindre.

Många exempel på de kännbara förluster, som den här påtalade kringföringshandeln vållar konsumenterna, kunna uppräknas. Vi skola nöja oss med att påpeka några fall som gälla försäljning av maskiner, kraftfoder och tyger, vilka varor i förhållandevis stor omfattning försäljas genom agenter. Det är ingalunda ovanligt att en agent lyckats dupera köpare av maskiner, så att de först efteråt förstått att den inköpta varan icke motsva-

rat de förväntningar man med ledning av agentens beskrivning haft rätt att vänta. Kvaliteten på oljor och mineralfoder är likaledes mycket svår att fastställa av en köpare med den följd att mindervärdiga varor säljas till alltför höga priser. I fråga om textilvaror av olika slag är allmänhetens bristande sakkunskap särskilt märkbar. Talrika domstolsutslag styrka att köpare av s. k. prima engelska helylletyger gjort stora förluster, då tygerna i själva verket bestått av pappersblandat eller annat undermåligt material. Förlusten har många gånger blivit ännu större därigenom att tyget inte ens kunnat förarbetas till klädesplagg. Även mot den försäljning av trikåunderkläder och pälsverk, som bedrives av kringresande agenter, kunna grava anmärkningar framställas.

Efter krigets avslutande har man kunnat förmärka ökad livaktighet från de ambulerande försäljarnas sida. Dylika agenter ha försökt — och också lyckats — att till lättrogna kunder avsätta olika varor av mer eller mindre krisbetonad karaktär, vilka blivit överstående sedan krigsåren. Det har gällt att finna avsättning för dylika produkter och få så höga priser som möjligt. Inom den bofasta handeln synes i stor utsträckning hänsyn ha tagits till kris kvaliteten vid prissättningen, men detta har som regel icke skett inom agentverksamheten.

Av de exempel som härovan lämnats framgår, att en lagstiftning är nödvändig för att komma till rätta med de affärsmetoder, som en del agenter tillämpa. Det kan framhållas, att enligt näringsfrihetsförordningen av 1864 fordras tillstånd av länsstyrelse för att bedriva gårdfarihandel, d. v. s. att kringföra varor till försäljning på annat sätt än å marknad. Om däremot varorna icke medföras vid försäljningen såsom sker vid agenthandeln, erfordras icke något dylikt tillstånd. En sådan anordning förefaller i högsta grad irrationell, då kunderna i det förra fallet dock ha möjlighet att kontrollera varornas kvalitet, medan de i det senare helt få förlita sig på agenternas beskrivning. Det torde icke med fog kunna göras gällande att behov av lagföreskrifter är mindre trängande vid agentverksamhet än vid gårdfarihandel.

När det gäller att praktiskt utforma en lagstiftning på detta område, kunna olika vägar tänkas. Bäst synes vara att helt enkelt föreskriva registreringsskyldighet, vilken bör förläggas till vederbörande länsstyrelse, för utöfvare av agenthandel. Vid anmälan till länsstyrelsen bör sökanden lämpligen förete intyg om redbarhet och ordentlighet samt bevis att han inom riket råder över sig och sin egendom. Genom dylik registrering bör man i varje fall uppnå den fördelen, att upplysning om säljarens hemvist och rättsliga forum kan erhållas. Då frågan är av stor räckvidd, torde det inte vara möjligt att utan föregående utredning framlägga ett bestämt förslag till lagstiftning.

Med anledning härav få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående möjligheterna att genom lagstiftningsåtgärder begränsa och råda bot på missförhållandena inom den s. k. agenthandeln.

Stockholm den 17 januari 1947.

*Sven J. Vigelsbo.*

*Gustaf Svensson*  
i Vä.

*J. W. Pettersson*  
i Norregård.

*E. Pettersson,*  
Ersbacken.

*Anders Pettersson,*  
Dahl.

*Ivar Johansson,*  
Mysinge.

*Per Persson,*  
Norrby.

*Per Svensson*  
i Stenkyrka.